

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדושים | מסכת בכורות ט"ו

שמחת תורה | ט"ז - כ"ב בתשרי תשפ"ז (27 לספטמבר - 3 לאוקטובר 2026)

חוגגים את סיום התורה

שאלות קלות,

בינוניות ומאתגרות -

בואו נראה מי זוכר את התורה מא' ועד ת'!

א במה גרו אברהם ושרה כשנודדו ממקום למקום?

ב מהי המילה הראשונה בתורה?

ג על איזה בעל חיים רכב אליעזר במסעו למצוא אישה ליצחק?

ד איזה חומש מספר בעיקר על נאומיו האחרונים של משה רבנו?

ה באיזה הר ניתנה התורה לעם ישראל?

ו מה המילה האחרונה בתנ"ך?

ז איזה שבט קיבל נחלה בעבר הירדן המזרחי,

יחד עם ראובן וחצי שבט מנשה?

ח חייבת רק בארץ מהתורה ובסופה טעימה?

ט איזה בגד עם ארבע כנפות מזכיר לנו את מצוות הציצית?

י מי היה אביו של עשו ושל יעקב?

כ מי עובד בבית המקדש ומברך את ישראל?

ל מה קיבל משה בהר סיני?

מ מי הנהיג את בני ישראל ביציאת מצרים ובמדבר?

נ מי בנה תיבה גדולה לפני המבול?

ס מצווה שמקיימים מחוץ לבית?

ע באיזה ניסיון עומד אברהם אבינו?

פ איזה מלך סירב לשלח את בני ישראל?

צ מה שמים על כנפי הבגד כדי לקיים מצווה מן התורה?

ק מה היו מקריבים בבית המקדש על גבי המזבח?

ר מי זכתה להיות אשתו של יצחק?

ש המאור הגדול שנוצר ביום הרביעי?

ת דבר אל בני ישראל ויקחו לי _____ ?

מן התלמוד

בכורות י"ג, ב'

אמר אביי: רישא משום דאיכא מקח טעות. אמר ליה רבא: רישא משום דאיכא מקח טעות, סיפא ליכא מקח טעות? אלא אמר רבא: רישא וסיפא מקח טעות: רישא דלא יהיב זוזי - לא מיחזי כעבודה זרה ביד ישראל, סיפא דיהיב זוזי - מיחזי כעבודה זרה ביד ישראל

דאיכא - שיט.

יהיב זוזי - נתן כסף.

מיחזי - נראה

א

הסבר: הגמרא מדברת על אדם שקנה גרוטאות מגוי, ואחר כך גילה שבתוכן יש עבודה זרה. אביי ורבא דנים אם אפשר לבטל את הקנייה מפני שזה היה "מקח טעות", כי הקונה לא ידע מה באמת נמצא שם. רבא מסביר שיש הבדל בין מצב שבו עדיין לא שילם כסף לבין מצב שבו כבר שילם, כי אחרי התשלום נראה כאילו העבודה הזרה כבר נמצאת ביד ישראל, וזה גלול להיראות לא טוב אם יקבל תמורתה כסף בחזרה.

"ושמחת בחגך - והייתך
אך שמח!" (דברים טז, יג-טו)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:47	כניסת שבת: 18:16
יציאת שבת: 18:58	יציאת שבת: 19:16

ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:04	כניסת שבת: 18:14
יציאת שבת: 19:00	יציאת שבת: 19:29

חושבים

קוראים

איך עונש על גניבה יכול לעזור לאנשים להבין שצריך לכבד את רכושם של אחרים?

הַמִּשְׁנָה הַנִּלְמָדַת בְּדָף זֶה קוֹבֵעֶת: "נוֹתַן טָלָה אֶחָד לַכֹּהֵן". צִרְיָו לַתֵּת לַכֹּהֵן טָלָה אֶחָד בְּלִבְדּוֹ. מִדּוּעַ? כִּי רַק אֶחָד מֵהַתְּאוּמִּים הוּא בָּכוֹר, וְהַשֵּׁנִי כִּבְר אֵינוֹ בָּכוֹר.

אָדַם יָכוֹל לִקְדֹּשׁ אִישָׁה בְּכָל דְּבַר שְׂשִׁיעַ לוֹ -
 טָבַעַת אוֹ אֶפְרִילוֹ בַּעַל חַיִּים שְׁבַבְעִלּוֹתוֹ, בְּתַנְאִי
 שְׁהֵאִישָׁה מַסְכִּימָה לְהִתְקַדֵּשׁ בּוֹ. אִם בַּמָּקוֹם
 טָבַעַת בְּחֵר הִחֲתָן לְתֵת לְכָלָה חֲמוֹר וְלוֹמַר לָהּ:
 "הֲרִי אֶת מְקוֹדֶשֶׁת לִי בַחֲמוֹר זֶה, כְּדַת מִשָּׁה
 וְיִשְׂרָאֵל" - הָאֵם הִיא מְקוֹדֶשֶׁת? הַתְּשׁוּבָה הִיא
 חַיִּבִּית, בְּתַנְאִי שְׁהַחֲמוֹר נִפְדָּה כְּדִין. אִי אֶפְשָׁר
 לִקְדֹּשׁ בַּפֶּטֶר חֲמוֹר עַד שְׁפוּדִים אוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֲסוּר בַּהֲנָא.

מדוע אי אפשר לקדש אישה בפטר חמור לפני שפודים אותו?

מי הם שבעת האושפידין?

ישראל

בחברותא

חושבים

אלים

דף י"ב: רבי טרפון

לרבי יהודה הנשיא נולד פטר חמור והוא שלחו לרבי טרפון עם שאלה הלכתית מסוימת. רבי טרפון בעצמו היה כהן, והוא עוד זכה להיות בבית המקדש השני. במסכת קידושין מסופר שרבי טרפון העיד כי הוא עלה לדוכן לברכת כהנים יחד עם הכהן הגדול. לאחר שחרב בית המקדש המשיר רבי טרפון לקבל תרומות כי הם עדין שמרו על דיני טומאה וטהרה.

אילו הייתם פוגשים את רבי טרפון ויודעים שהוא זכה לראות את בית המקדש בעבודתו – איזה דבר הייתם רוצים לשמוע ממנו?

דף י"ג: "מי שפרע"

ישנה הלכה מעניינת על סיכום בין קונה ומוכר. הרמב"ם בהלכות מכירה פוסק שאם מוכר סיכם עם קונה למכור לו חפץ וקבעו ביניהם את המחיר, ואחרי שסיכמו ביניהם את המכירה אמר המוכר לקונה שירשום את שמו על החפץ, כדי שידעו שהוא שלו – מי מהם שחזר בו מן העסקה צריך לקבל על עצמו קללת "מי שפרע", בה נאמר שמי שנפרע מאנשי דור המבול יפרע ממי שאינו עומד בדיבורו.

האם קרה לכם פעם שהבטחתם משהו לחבר ואז התחרטתם? מה עזר לכם להחליט אם לקיים את ההבטחה?

דף י"ד: בעלי מום

אסור להקריב בעלי מום על המזבח. אם יש קורבן בעל מום, פוֹדִים אותו והוא יוצא לחולין, ובכסף קונים בהמה תמימה לקורבן. במקרה מיוחד, שאימא של העגל היא בעלת מום, דינו של העגל הוא כמו של אמו, שאפשר לפדות אותו ולהוציא אותו לחולין.

מדוע לדעתכם התורה דורשת שבהמה המוקרבת לה' תהיה תמימה ולא בעלת מום?

דף ט"ו: טרפה ובעלת מום

בהמה שנהיתה טרפה וגם בעלת מום, לכאורה דינה יהיה כבהמת קורבן שנהיתה בעלת מום, שפודים אותה והיא יוצאת לחולין ובכסף הפדיון קונים בהמה אחרת לקורבן. אולם לפי דעה אחת בתלמוד שונה דינו של קורבן שנהיה גם טרפה. קורבן שנהיה גם טרפה אסור לפדות אלא הוא נותר בקדושתו עד שימות ואז יש לקבור אותו. מדוע? מפני שבהמת טרפה אסור לאכול כלל, והשימוש בה הוא רק כמאכל לכלבים, ואין זה ראוי לפדות קורבן כדי שישמש מאכל לכלבים.

מה לדעתכם מלמד המקרה הזה על כך שלא תמיד "פתרון" של בעיה הוא באמת פתרון טוב?

שאלות השבוע

1. האם אפשר לקדש אישה בחתול במקום בטבעת?
2. מה העיד רבי טרפון?
3. מה זו קללת "מי שפרע"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudisraeli.co.il או לציון את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

2019
שנת סיום השי"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לוי

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שואה

1897
הרצל

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

הרמב"ם

רשיי

רבי סעדיה
גאון

510
תקופת הראשונים

4260

דבר תורה

המילים האחרונות, בהם בוחר אדם לסיים את דבריו, מלמדות הרבה על התוכן כולו אותו הוא מבקש למסור ולהעביר. עם סיומה של התורה, היה ניתן לצפות לסיום מלא בחוקים, תוכחות, אולי אזהרות לעתיד. אבל התורה מסיימת בברכה - "וזאת הברכה".

סיום זה אינו מקרי, והוא בא ללמד על כל מה שקדם לו: התורה מלאה בחוקים, מצוות מה לעשות ומה לא, אך המטרה הגדולה והמרכזית שלה היא להוסיף ברכה. תורה זו, עליה הסתכל הקב"ה כשברא את העולם, באה כדי להיטיב עם הבריות כולן, לתת להם את סדר החיים הנכון, כדי לפעול טוב ולהוסיף אור. לכן, **דווקא עם סופה, מתארת לנו התורה באריכות את ברכתיו של משה. משה נפרד עם ברכה, וכך התורה מסתיימת בברכה, מתוך ראייה קדימה לדורות הבאים וקריאת כיוון לחפש ולעשות רק טוב.**

מן ההיסטוריה | שמחת בית השואבה

בזמנים קודמים היה קיומו של כל העם היושב בארץ תלוי בירידת גשמי ברכה. לכן ניסוך המים על המזבח בחג הסוכות, תוך תפילה שה' יברך את ישראל בשנה גשומה, היה כרוך בשמחה גדולה ויוצאת דופן. שמחת בית השואבה היא חגיגה שהתקיימה בבית המקדש בימי חג הסוכות. במהלך סוכות היו מנסכים (שופכים) על המזבח מים בנוסף ליון, משום שבסוכות נידונים (נשפטים) על הגשמים והמים של כל השנה. כאמור, את המים היו שואבים ממעיין הגיחון הסמוך למקדש בטקס חגיגי. החגיגות התקיימו בלילות חול המועד סוכות בעזרת הנשים שבמקדש, ובמהלכן היו מדליקים מנורות גדולות, חסידים ואנשי מעשה היו רוקדים עם אבוקות דולקות בידיהם, והלוויים היו מנגנים בכלי שיר. השמחה הייתה כה גדולה, עד שאמרו חז"ל **"שמי שלא ראה שמחת בית השואבה - לא ראה שמחה מימיו"**. כיום נוהגים לחגוג בחול המועד סוכות זכר לשמחת בית השואבה.

ריקודים בשמחת בית השואבה בישיבת מרכז הרב (Wikipedia, ישיבת מרכז הרב)

על המפה | נקבת השילוח

נקבת השילוח היא מנהרה הנמצאת מתחת לעיר דוד, מדרום להר הבית. במנהרה, שנחצבה בימי חזקיהו המלך לפני כ-2,700 שנה ואורכה 533 מטר, הועברו מי מעיין גיחון, שהיו למקור מים חשוב בירושלים.

עקב מיקומה של העיר והמבנה הטופוגרפי שלה בין ההרים, היו המים מקור חיים של ממש עבור תושבי ירושלים, וכל מעיין ומקור מים שכזה נתן לתושבי העיר יכולת לחיות ולפעול בה.

בנקבת השילוח, הנמצאת בעצם מחוץ לחומה, נתגלתה גם **"כתובת השילוח"**, הכתובה בעברית, עוד מתקופת בית ראשון, כתובת המתעדת את תהליך חפירת המנהרה.

האתגר השבועי

"וזאת הברכה" -

את מי אתם רוצים לברך השבוע?
בחרו אדם אחד, כתבו לו ברכה מכל הלב - והעניקו לו אותה בהפתעה!

מי אני?

1. הייתי נשיא הסנהדרין בסמוך לחורבן בית המקדש השני.
2. הייתי צאצא למשפחת הלל הזקן.
3. השתתפתי בשמחת בית השואבה בבית המקדש.
4. בשמחה הייתי זורק שמונה אבוקות של אש, ותופס אותן זו אחר זו בלי שייגעו זו בזו.

תשובות

חגיגת סוכות

א - אוהל	ח - חלה	ס - סוכה
ב - בראשית	ט - טלית	ע - עקדת יצחק
ג - גמל	י - יצחק	פ - פרעה
ד - דברים	כ - כוהנים	צ - ציצית
ה - הר סיני	ל - לוחות	ק - קורבן
ו - ויעל	מ - משה	ר - רבקה
ז - זבולון	נ - נח	ש - שמש
		ת - תרומה

מי אני

רבן שמעון בן גמליאל הזקן

חידה עמוד 2

אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן ודוד.